

OSMANLI ELÇİSİ EBUBEKİR RATİP EFENDİ'NİN VIYANA MEKTUPLARI (1792)

HÜNER TUNCER

Ebubekir Ratip Efendi, Osmanlı Devleti'nin Avusturya nezdine gönderdiği son muvakkat (*ad hoc*) elçi olmuştur. Ebubekir Ratip'in görevinin bitiminde yazdığı sefaretname ve takrirler, Avrupa'nın o tarihlerdeki askerî, idarî ve malî örgütlenmesi hakkında çok ayrıntılı bilgileri kapsamış ve Padişah III. Selim'in ıslahat hareketlerine önemli ölçüde ışık tutmuştur¹.

Arapça ve Farsça dillerini bilen, şair ruhlu, bilgili ve yaratıcı bir kişiliğe sahipti Ebubekir Ratip Efendi. Ebubekir Ratip, ıslahatçı Padişahının gerçek bir temsilcisiydi ve yeni bir diplomat tipini simgelemektedir. Başka bir deyişle, Ebubekir Ratip Efendi, kendinden önceki elçiler gibi öncelikle usûl ve teşrifat sorunları üzerinde durmakta; onu daha çok değişik kurumların örgütlenmeleri, bu örgütlerin yapısal sorunları ilgilendirmekteydi². Örneğin, Ratip Efendi Avusturya'da Askerî Akademi'yi ziyaret etmiş ve sefaretnamesinde Avusturya'nın askerî örgütlenmesi konusunda çok ayrıntılı bilgiler yer almıştı.

Ebubekir Ratip Efendi, Askerî Akademi'nin yanı sıra, Mühendislik Akademisi ve Şarkiyat Akademisi'ni de incelemiş ve böylelikle, Avusturya'daki eğitim sistemi hakkında da bir fikir sahibi olmuştur. Günümüzde "Viyana Diploması Akademisi" olarak bilinen o tarihlerin Şarkiyat Akademisi Osmanlı Elçisini büyük ölçüde etkilemiş³ ve elçimiz bu Akademi üzerine bir şiir bile yazmıştı (Bu şiir, yurdumuzda şimdiye değin hiç basılmamış olup, aslı Viyana Diploması Akademisi

¹ Ebubekir Ratip Efendi'nin Viyana elçiliği sırasında yazmış olduğu takrirlerden en ayrıntılı ve bilimsel olanı 490 sayfadan ve birçok cetvellerden oluşan Sefaretname-i Ratip Efendi'dir.

² Harald Gardos, "Österreich und die Türkei nach Sistowa," *Mitteilungen des österreichischen Staatsarchivs*, 24. Band (1971), Wien, 1972, s. 361.

³ Bu Akademiye Avusturya - Macaristan İmparatoriçesi Maria Theresia 1753 yılında Osmanlı İmparatorluğu nezdindeki Avusturya Elçiliğine dil bilen tercümanlar gönderebilmek amacıyla kurmuştu.

arşivlerindedir). Bu şiirinde, Ebubekir Ratip Efendi, Padişah III. Sultan Selim Han'ın elçisi olarak, 1206 (1792 M.) yılında Viyana'ya atandığını; bu İmparatorluk başkentinde saraylar, bilim yuvaları ve daha yüzlerce harika şeyi büyük bir hayranlıkla gördüğünü; Akademi'nin kendisini şeref misafiri olarak davet ettiğini ve burada, kendisine kendi dilinden hitap edildiğini; Akademi'de gençliğin kısa zamanda ve özlü bir biçimde Arapça, Farsça ve Türkçe dillerini öğrendiğini; kendisinin bizzat bu gençleri sınıdığını ve öğrenciler tarafından büyük bir anlayış ve dostlukla karşılandığını; Akademi'nin kitapları, yazıları, kanunları, para koleksiyonu ve korosunu büyük bir hayranlıkla izlediğini anlatmakta ve bu bilim yuvasının gelecekte de aynen devam etmesini temenni etmektedir⁴. Bu Akademi'yi ziyareti sırasında, Ebubekir Ratip Efendi o tarihlerde burada öğrenci olan ünlü Avusturyalı şarkiyatçı ve tarihçi Joseph Hammer - Purgstall'ı (1774-1856) da tanımış ve ona şöyle demiştir: "Sen ileride büyük bir adam olacaksın."⁵

Ebubekir Ratip Efendi Avusturya'nın ekonomi politikasını da yakından izleme olanağını bulmuş ve Osmanlı Padişahı III. Selim'e bu konuda birtakım tavsiyelerde bulunmaktan geri durmamıştı. Örneğin, bütçe açığının azaltılması, damga resimlerinin konulması, iç ticaretin ve yerli sanatların geliştirilmesi gibi.⁶

Osmanlı Elçisi Ebubekir Ratip Efendi'nin Viyana'ya gelişini takiben ve elçilik görevinin bitiminde, Avusturya - Macaristan İmparatoru II. Leopold, Başbakan Kaunitz, Başbakan Yardımcısı Von Colloredo ve Avusturyalı devlet adamı ve diplomat Cobenzl'a yazmış olduğu ilginç mektuplar ve bunların cevaplarının el yazması asıllarından bugünkü konuşma dilimize çevirileri aşağıda sunulmuştur. Bu mektupların asılları Viyana Millî Kütüphanesi'nde bulunmuş olup⁷, bunlar henüz yurdumuzda basılmamıştır.

⁴ Şiirin Viyana Diploması Akademisi'nin arşivlerinde bulunan Almanca sūretinden tercūme.

⁵ Karl Teply, "Türkische Gesandtschaften nach Wien (1488-1792), *Geschichte*, s. 24' den Josef Freiherr von Hammer - Purgstall, *Erinnerungen aus meinem Leben 1774-1852*, 2. Abt., Bd. 70, Wien 1940, s. 26.

⁶ Faik Reşit Unat, *Osmanlı Sefirleri ve Sefaretnâmeleri*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1968, s. 158-59.

⁷ Viyana Millî Kütüphanesi, 1127 No.lu el yazmalarına ait katalog. MxT. 501.

Birinci mektup — Bu mektup, Ebubekir Ratip Efendi tarafından Avusturya - Macaristan İmparatorluğu Başbakan Yardımcısı Kont Colloredo'ya yazılmıştır. Bu mektubunda, Ratip Efendi Viyana'ya elçi olarak gönderilmesinin nedenlerini belirtmekte ve name-i hümayûnu (Padişahın mektubu anlamına gelir ki; bugünkü uygulamada, elçilerin atandıkları ülke başkanlarına görevlerine başlamadan önce, sundukları itimatnâme'nin karşılığıdır.) Avusturya İmparatoru II. Leopold'a (1790-1792) sunmak üzere, Colloredo'nun aracılığını talep etmektedir. Mektubun metni aynen şöyledir:

“Osmanlı İmparatorluğu ile Devleti İmparatorya arasında bu kez tekid ve teyid (sağlamlaştırma, kuvvetlendirme) olunan ve sonsuza dek devam etmesi temenni olunan musalâhaya (barış antlaşması), her iki tarafın da riayet ve uygulaması için; aynı zamanda, tahtında uzun yıllar kalmasını temenni yolu ile, 3 üncü Sultan Selim'in tahta cülûsunu (çıkışını) haber vermek ve Macar Kırallığı ve Roma İmparatorluğu⁸ tahtına oturan İmparatorlarını tebrik etmek üzere, Devleti Aliyenin name-i hümayûnlarını götürmek üzere, Devleti İmparatoriyenize tayin olunan orta elçisiyiz. Sahibi bulunduğum name-i hümayûnu bir an evvel teslim etmek için yardımınız ve aracılığınızla, büyük İmparatorla mülâkatımız ancak mümkün olacaktır. Prens Colloredo cenaplarının öteden beri yüksek karakterlerini ve asaletlerini ve ünlerini sık sık duyduğumdan, kendisi ile bir an evvel karşılaşmak ve konuşmak en büyük isteğimdir. Şimdi Devletim tarafından bana verilen bu görev vesilesi ile, kendisiyle bir an önce karşılaşmak için sonsuz heyecan duyuyorum. Kendisinin de bizi görmeden evvel bize karşı olan yakınlık ve ilgisini bildiğimiz için, bütün kalbimizle bu alâka ve sevgilerine lââyık olmak için, gerekli her türlü ilgi ve saygıyı göstereceğiz ve buna zorunluyuz”.

İkinci mektup — Bu mektup, Colloredo tarafından Ebubekir Ratip Efendi'nin mektubuna cevap olmak üzere yazılmıştır. Colloredo, bu mektubunda İmparatoru'nun Sultan Selim Han'ın elçisini kabul

⁸ 1278 tarihinde Avusturya'nın başına geçen Habsburg hanedanı, hükümdar aileleri arasında evlenmeler yapmak yoluyla büyük miraslara konmuştur. İşte, Bohemya (Çek) ve Macaristan Krallıkları da veraset yoluyla Avusturya hanedanına geçmiştir. Roma İmparatorluğundan kasıt ise, Kutsal Roma - Germen İmparatorluğudur. 1806 yılında Avusturya, Kutsal Roma İmparatorluk tahtından vazgeçmiştir.

etmekten duyacağı memnuniyeti belirtmekte ve ayrıca, Ebubekir Ratip'i övmektedir. Bu mektubun metni aynen şöyledir:

“Elçi Bey dostumuzun Devleti İmparatoryaya gönderilmelerinin meram ve maksadını yani büyük Osmanlı Devleti Padişahının tahta cülusu hümayûnlarını haber vermek ve yeni Roma İmparatorunun tahta çıkışını tebrik etmek; aynı zamanda, iki devlet arasında bu kez tekit ve teyit olunan mübarek müsâlâhanın ilelebet devam etmesi temennisini bildirmek kasdı ile, kaleme aldığı ve tarafımıza yolladığı takrirden ziyadesi ile memnun olmuşuzdur. Şevketlû, inayetlû ve azemetlû (Padişah ve İmparatorlar için kullanılan ünvanlar) Roma İmparatoru velinimetimiz hazretleri; haşmetlû, miknetlû (kudretli anlamına gelir ve padişahlar için kullanılır) ulu dostları olan Padişah-ı Âli Osman Sultan Selim Han cenabı haşmetpenahlarının tahta cülusundan sonsuz derecede memnun olduğunu; kendi cülusu nedeniyle Osmanlı İmparatorunun tebriklerinden ne derece haz duyduğunu; iki devlet arasında akt olunan müsâlâhanın sonsuza kadar devam edeceği dileği ile ve her türlü akitlere riayet edileceği yani akit kurallarına uyulacağını bütün Avrupa devletleri muvacehesinde açıkça beyan ve isbat etmiştir. İmparator’la Osmanlı Elçisinin yapmak istediği mülâkat arzusu tarafımızdan yüksek İmparatorluk makamına arz olunacaktır. Kaldı ki, Elçi Bey dostumuz gibi gerek yollarda memleketimize karşı gösterdiği ve gerekse buraya geldikten sonra durumu ile de ızhar ettiği yüksek nitelikleri ve kulağı-mıza kadar gelen (piveste izanımız olan) büyük hasletleri dolayısıyla, her gün biraz daha saygı ve itibara lâayık görülen bir yüce devletin temsilcisi olduğu için ve biz de bir memur olduğumuzdan, kendisine karşı olan görevimizi aksatmadan yapmak zorundayız. Memleketimizde oturdukları sürece, rahatları için elimizden gelen her şeyi canu gönülden yapacağımıza şüphe etmemelidirler.”

Üçüncü mektup — Bu mektup, Ebubekir Ratip Efendi tarafından Avusturya - Macaristan İmparatorluğu Başbakanı Prens Kaunitz’e yazılmıştır⁹. Ebubekir Ratip Efendi, bu mektubunda bu kez Başba-

⁹ Osmanlı Elçisi Ebubekir Ratip Efendi, önce 20 Şubat 1792 tarihinde Başbakan yardımcısı Kont Colloredo, bunu takiben 22 Şubat tarihinde de Başbakan Kaunitz tarafından kabul edilmiş ve bunlara beraberinde getirmiş olduğu Sadrazamın birer mektubunu sunmuştur. Osmanlı diplomasisinde, elçilerin nezdine atandıkları ülke hükümdarlarına Padişahın bir mektubunu (hümayunname), başbakanlarına da Sadrazam’ın bir mektubunu götürmeleri âdeti.

kan Kaunitz'e Viyana'ya elçi olarak geliş nedenlerini açıklamakta, Kaunitz'in kişiliğini övmekte ve İmparator'la görüşme talebini yemlemektedir. Mektubun metni aynen şöyledir:

“Büyük Osmanlı Devleti ile İmparatorluk Devleti arasında bu kez yeniden tekit, teyid ve düzenlenen mübarek müsâlâhanın her iki devlet arasında ilelebet sonsuza dek devam etmesini, müsâlâha şartlarına riayet edilmesini ve aynı zamanda, Sultanın tahta cülûsunu haber vermek, Macar ve Çek tahtına ve Roma İmparatorluğu en yüksek tahtına oturan İmparatoru kutlamak için memleketimizden gönderilen Devleti Aliyenin orta elçisiyiz. Şevketlü, mehabetlü, kerametlü (padişahlar için kullanılan sözler) Müslümanlar Halifesi (zillullahü fil âlem), Arap ve Acem memleketlerinin sahibi velinimetim efendim, cihanın Padişahı ve Şahların Şahı İskenderi dergâh-ı hazretlerinin büyük dostları haşmetlü miknetlü İmparator cenaplarına, derin teveccühleri ve temiz kalbleri ile en büyük saygılarını yollamakla birlikte, kendisini temsil eden heyetin ne kadar büyük bir tezahür ile karşılaşır ve ne derece sevgi ile kabul edilirlerse, diğer taraftan Osmanlı ülkesine gelecek olan yüksek devlet ricalinin de aynı şekilde ve derecede saygı ve sevgi göreceklerini katiyen hatırdan çıkarmamak gerektiğini belirtir. Prens Kaunitz hazretlerinin 30 yıldan beri memleketimizce tanındığını ve ne baha biçilmez niteliklere sahip, müstesna ve haslet sahibi bir kişi olduğunu hep duymaktayız. Çoktan beri arzu ettiğimiz ve beklediğimiz mülâkat ve karşılaşma bu yeni memuriyet dolayısı ile gerçekleşeceği için, hadsiz ve hudutsuz zevk içinde ve sevinçliyiz. Tarafımıza gösterilen itibar ve saygıdan ziyadesi ile memnun olduğumuzdan, bir an evvel elimizde bulunan name-i hümayûnu şahaneyi elimizle yerine teslimde, elçiliğimiz için aracı olmanızı ve saygıdeğer İmparatorla mülâkatı teminde göstereceğiniz gayret ve himmeti, en içden arzularımızla beklediğimizi bildirir ve beyan ederiz.”

Dördüncü mektup — Başbakan Prens Kaunitz'in Ebubekir Ratip Efendi'nin mektubuna cevabıdır. Kaunitz, mektubunda, Ebubekir Ratip'in Viyana'ya elçi olarak gönderilmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirmekte, Osmanlı Elçisinin niteliklerini övmekte ve kendisine ülkesinde gereken saygı ve itibarın gösterileceğini bildirmektedir. Mektubun metni şöyledir:

“Osmanlı Devleti tarafından İmparatorluğumuza gönderilen sadık ve iyi haslet sahibi, sayın Elçinin gelişi, vekâlet günlerimize rastladığından, kalbimiz ferahlamış ve sonsuz bir sevinç duymuşuzdur, çünkü elli yıldan fazla Devletimin her türlü hizmetinde bulunmuş ve çok önemli görevlerde bile en küçük bir kusur işlememeye gayret ettiğimden, bu kez de değerli ve mübarek müsâlâhanın yenilenmesi, düzenlenmesi ve belgelerle saptanmasında, Elçi Bey dostumuzun bu memuriyete getirilmesi, bizim dışımızda tüm dünyanın arzu ettiği kamunun asayiş ve istikrarına neden olacağı en büyük ihtimal dahilindedir. Elçi Bey dostumuzun bu yararlı göreve atanması ve diğerlerine yeğlenişi ile, onun zekâsının ne kadar üstün ve kabiliyetlerinin herkesden ne denli yüksek olduğunu bir daha görmüş olmakla, bütün kalbimizle sevindiğimiz açıktır. Padişahı Âli Osman haşmetpenahlarının şevketlü, kudretlü, azametlü İmparator Efendim Hazretlerine olan temiz kalb ve derin teveccühleri hakkında bilgi edinmiş, yararlanmışızdır ve bundan son derece sevindiğimizi şevketlü Efendime de elbette duyuracağız. Kendilerinin de bundan ne kadar memnun ve hoşnut olacağından katiyen kuşkusuzdur. Keza taraflarından dahi, Osmanlı Devleti Padişahına ve Devleti Osmaniye’ye olan yürekten gelen teveccühünü Elçi Bey dostumuza bizzat mülâkat yapıldığı gün şifâhen dahi bildirileceği kuşkusuzdur. Bizim tarafımızdan dahi kendisine olan sevgi ve saygımız ve burada göreceği itibar sonsuzdur. Ülkemizde ikameti esnasında, şahsına ve ülkesine karşı gösterilecek itibar ve saygıyı şimdiden bildirir ve saptarım”.

Beşinci mektup—Bu mektup, Osmanlı Elçisinin Avusturya İmparatoru ve İmparatoriçesi’nin huzuruna kabul edilmiş ve nâme-i hümayunu sunuşuna ilişkin protokol kurallarını saptayan belgedir:

“Elçi Efendi cenabları, İmparator ve İmparatoriçe ile mülâkata gitmeden önce, âdet olduğu üzere alay defterini vermeli, keza huzura gireceklerin isim ve rütbelerini de daha önceden bir liste halinde verip açıklama yapmalıdır.

Elçi Efendi saraya vardığı zaman, hançer ve bıçaksız olmalı; keza maiyeti de huzura savaş gereği ve bıçak taşımadan girmelidir. Alayda Divan Efendisi hümayunnâme’yi elinde taşır ve Elçi Efendi’nin bindiği Hintu’nun (Macarca: yaylı araba) önünde gider. Elçi Efendi hintuda ve alayı ile birlikte, Saray-ı Çasariyenin (İmparatora verilen ünvan) kapısından içeri girdiği zaman, Divan Efendisinin dışında

atlı olan maiyeti orada attan inip, Elçi Efendinin oturduğu hintunun arkasından yayan yürürler ve binek taşına geldikleri zaman, Divan Efendisi de atından iner ve elçi de hintudan iner, merdiven başına kadar kimse daha ileri geçmez. Maiyetin hepsi Elçinin arkasından gelirler, Elçi Efendi merdivenden yukarı çıkarak selâmlık odasına girdiği zaman, iskemleye oturup, mücevvesini (alay kavuğu; sadece alaylarda ve resmî merasimlerde giyilir) giyip huzura kabule hazır olduğunu bildirir. Elçi Efendi İmparator hazretleri veya İmparatoriçe hazretlerinin arz odasına girdiğinde, ulu devletinin şanına lâıyk bir nezaket ve saygı ile bir temenna (sağ eli az çok aşağıya indirdikten sonra ağza dokundurup, başın üzerine koymak hareketi ki, eteğinizi ve hâkipayinizi (temiz ayaklarınızı) öpüp başımın üzerine koyarım, anlamına gelir) eder. Keza Elçiyle beraber huzura giren Divan Efendisi ve diğer rical de temenna ederler. Daha sonra odanın ortasına geldikleri zaman, bir temenna daha yaparlar. Ve tahtın ilk basamağına yaklaştıkları zaman, üçüncü kez temenna etmeleri gerekir. Bundan sonra Elçi Efendi konuşur ve İmparatorluk devlet tercümanı onun konuşmasını tercüme eder. Konuşmasının tercümesinden sonra, Elçi Efendi hümayunnâmeyi (itimat mektubu) ve Sadrazamın mektubunu Divan Efendisinden alıp, tahtı Çasariyenin (imparator tahtı) basamağına çıkıp, İmparator veya İmparatoriçe hazretlerinin sol tarafında duran masa üzerine koyar, arkasını dönmeden iner ve yerinde durur. Bundan sonra İmparator veya İmparatoriçe tarafından başvekilerine işaret edilir; onlar Elçi Efendiye cevap verirler; tercüman bu cevabı tercüme ettikten sonra, Elçi Efendi bir kez daha İmparator tahtının basamağına çıkıp, Devleti Çasariyenin nizamları gereğince, kendinden önceki elçilerin yaptığı gibi İmparator ve İmparatoriçenin krallık ve kraliçelik elbisesinin eteğini saygı ile öper¹⁰ ve arkasını çevirmeden basamaktan inip, bir temenna; aynı şekilde, odanın ortasında bir temenna daha ve odadan çıkmadan önce bütün maiyeti ile üçüncü kez bir temenna daha yapıp, veda merasimini bitirir. Elçi Efendinin maiyetinde Yahudiler yahut Hıristiyanlar varsa, onlardan teki bile

¹⁰ Ancak, Ebubekir Ratip Efendi bu mektupta belirtildiği gibi, İmparator ve İmparatoriçenin elbiselerinin eteğini öpmemiş ve bu da Avusturya Sarayını oldukça kızdırmıştı. Hattâ, kendisine bu hareketine bir dikkatsizliğin neden olduğu yolunda, yazılı bir açıklamada bulunması için baskıda bile bulunulmuştu. Bkz.: Harald Gardos, "Österreich und die Türkei nach Sistowa," *Mitteilungen des österreichischen Staatsarchivs*, 24. Band (1971), s. 361.

arz odasına giremezler. Elçi Efendi ile beraber Osmanlı Devletinin tercümanından başka kimse kalpakla arza giremez.”

Altıncı mektup — Bu mektup, Ebubekir Ratip Efendi'nin Avusturya-Macaristan İmparatoru ile yaptığı görüşmede, İmparator'a sunduğu takrirdir¹¹ ve Osmanlı Elçisinin Avusturya'ya gelmiş olmaktan, bu ülkeyi yakından tanımış olmaktan ve burada kendisine gösterilen sonsuz sevgi, saygı ve itibardan duyduğu memnuniyeti dile getirmektedir. Bu takririn metni şöyledir:

“Osmanlı İmparatorluğunun tac ve tahtına sahip, memleket ve mülkün tek hâkimi, hâdimül haremeyni şerifeyn (İslam halifelerine verilen unvan) denizler ve karalar sultanı, padişah-ı felâtun-i fetanet (Eflâtun kadar bilgin) ve şehinşahi feridunu feraset (nadir bulunan intikal ve anlayış sahibi), hüdavendigârı gerdunu himmet (çok büyük işler başaran), hükümdarı dara derban (büyük mülklerin taç sahibi), şehriyârı iskenderi ünvan (İskender ünvanını haiz Padişah) şevketlû, azametlû, kudretlû, mehabetlû velinimetim Padişahım, sultanlar sultanı, sultan oğlu sultan, hakan oğlu hakan, Dördüncü Mehmed Han'ın oğlu, Dördüncü Ahmed Han'ın oğlu, Üçüncü Sultan Mustafa'nın oğlu Üçüncü Sultan Selim Han'ın Devleti Aliyeleri ile Devleti İmparatorya arasında bu kez düzenlenen ve güçlendirilen hayırlı musalâhaya sonsuza dek her iki tarafın riayetini temin; aynı zamanda, Roma İmparatoru, Macar ve Çek Kralı ve Devleti Osmaniye'nin dostu olan İmparatora bu kez Macar ve Çek Krallığı da intikal etmekle, hepsini birden tebrik etmek kasdı ile aynı zamanda, Padişahın tahta cülûsunu haber vermek ve name-i hümayunu götürmek üzere görevlendirilmiş memleketimin orta elçileriyiz. Devleti İmparatoriyenin şan ve şöhretini, ülkelerinin üstün niteliklerini, nizam ve kanunlarını, âyin ve âdetlerini duyardık. Allahın himmeti ve yüce Devletimin aracılığı ile, böyle bir beldeyi görmek nasip olduğundan ötürü, son derecede memnun ve hoşnudum. Bu musalâha nedeni ve vesilesi ile, bu harikulâde diyarın her türlü üstün vasıf ve hasletlerini gördüğümden dolayı kendimi mutlu addediyorum. Devletimin bu hakir kullarına o derece iltifat ve ikram yaptılar ki, sözle anlatmam im-

¹¹ Ebubekir Ratip Efendi, 26 Şubat 1792 tarihinde İmparator II. Leopold tarafından kabul edilmiş ve kendisine beraberinde getirdiği name-i hümayunu sunmuştur.

kânsızdır. Duyduğum sevinç ve mutluluğu anlatmaya ne kalemim, ne de sözlerim kâfi gelmez”.

Yedinci mektup — İmparator ile yapılan görüşmede, Osmanlı Elçisinin takririne Kont Colloredo tarafından verilen cevabın sûreti aşağıda sunulmuştur:

“Osmanlıların büyük Padişahı Sultan Selim Han cenaplarının tahta çıkmasını haber vermek, hümayunlarını getirmek, tahta çıkan Avusturya - Macaristan - Çek İmparatorunu kutlamak, iki devlet arasında teyit ve tekit olunan mübarek musalâhanın sonsuza dek sürmesi ve bu antlaşmanın kurallarına uyulması amaçları, Elçi Beyin takririnde de belirtildiği gibi; şevketlû, kudretlû, azametlû Avusturya İmparatoru velinimetim efendim hazretleri, tahta cülusunun tebrik edilmesinden dolayı sonsuz derecede memnun olup; karşılık olarak, yeni tahta cülûs eden yüce Osmanlı İmparatorunu kutlar ve uzun ömür ve devleti saltanatta uzun yıllar kalmasını diler; aynı zamanda, iki devlet arasında akt edilen musalâhanın her türlü şartına riayet edileceğini beyan eder; ayrıca, Elçi Bey'e de şanına yakışır şekilde ızzat ve ikram edileceğini bildirir”.

Sekizinci mektup — Avusturyalı devlet adamı ve diplomat Kont Cobenzl'in İmparator adına, Ebubekir Ratip Efendi'ye yazdığı mektupta, İmparator'un Ebubekir Ratip'in elçi olarak Viyana'ya atanmasından duyduğu memnuniyet belirtilmekte ve Osmanlı Devleti ile Avusturya İmparatorluğu arasında akdedilen barış antlaşmasının şartlarına Avusturya'nın da aynen uyacağı hususu yer almaktadır. Bu mektubun metni şöyledir:

“Şevketli, azametli Roma İmparatoru, Macar ve Çek Kralı hazretleri, Elçi Beyin takririnden fevkalâde memnun olmuş; Devleti tarafından bu hayırlı göreve atanmasına çok sevinmiş, kendisini bu görevi başarıyla yerine getirmeye muktedir ve görevine müstahak bulduğu için ayrıca gurur duymuştur. Gerek Osmanlı Padişahı 3 üncü Selim Hanın tahta cülûsunu haber vermek, gerek İmparatoru tebrik ve her iki devlet arasındaki musalâhanın devamlı olması için, Osmanlı Devleti tarafından gösterilen istek ve itibarın aynen İmparatorluk Devleti tarafından da gösterileceği ve bu hususun tahkiki ve tasdiki yolunda, Osmanlı Devleti nezdinde mukim orta elçilerine emirler ve tenbihler, İmparatorluk yüksek makamınca buyrulmuştur. Bu emirler yerine getirilecektir”.

Dokuzuncu mektup — Bu mektup, Ebubekir Ratip Efendi'nin Başbakan Kaunitz'e, elçilik görevinin bitimi nedeniyle yazdığı ve Viyana'da gördüğü sıcak hüsnü kabûlden ötürü, şükran duygularını dile getiren bir mektuptur. Aynı zamanda, Osmanlı Elçisi, Nisan 1792 tarihinde İmparator II. Leopold'un ölümü üzerine, Avusturya İmparatorluk tahtına çıkan II. Franz'a Padişah'ın bir mektubunu (name-i hümayun) ve Başbakan Kaunitz'e de Sadrazam'ın bir mektubunu getirmiştir ¹² ve yeni İmparator ile görüşme talebinde bulunmaktadır:

“Saltanatın ışığı, tacedarı ve göz bebeği, millet mülkünün sahibi, hükümdarı, azametlû, haşmetlû, bu mülkün merkezi, şanı, göklerin kutbu, şevketlû, kerametlû, mehabetlû (padişahlara mahsus ünvanlar), velinimetim efendim, Padişah hazretlerinin haşmetlû, miknetlû Macar ve Çek Kralı cenaplarına namei hümayun ile beraber, Sadrazamın da sevgi dolu mektubunu getirmiş olduk. Elçiliğimiz gereği gibi sonuçlandı ve biz sefaret görevini yerine getirdikten sonra geriye dönme hususumuz yazılıp, işlem gördü. Bu vesile ile mülâkat ve sohbet etmek bahanesi yaratıldı. Allahın izniyle müşarünileyh Kral hazretleri gelişinde, kendisiyle resmen mülâkatımıza himmetinizle karar verileceğine eminiz. Bir süreden beri Becin (Viyana) havasından ve suyundan, bilhassa gönül açan pek çok mesire yerlerinden, fabrika ve akademilerini görüp müşahede etmekten sonsuz zevk duyduğumuzu ve bilhassa Beç halkının ve Beç asillerinin bizlere gösterdiği saygı ve muhabbetten, hele Avrupa devletleri nezdinde akli ve yüksek hasletleri ile tanınan Prens Kaunitz gibi olgun bir kişi ile görüştüğümüzden, kendisinin de bize olan itibar, saygı ve sevgisinden mutluluk duyduğumuzu; haddinden fazla gururlandığımızı; memleketimize döndüğümüz zaman gereken teşekkür ve şükran borcumuzu yazılı olarak da bildireceğimizi arz eder, yurdumuza iademiz için lüzumlu işlemde himmetlerini dileriz”.

¹² Bugün olduğu gibi, eskiden de hükümdarlar veya devlet başkanlarının ölümü veya bu görevden ayrılmaları durumunda, bunların yerlerine geçen yeni hükümdar veya başkanlara, diğer devletlerin o ülke nezdindeki elçileri aracılığıyla, yeni itimat mektupları sunmaları diplomasinin köklü bir kuralıydı. İşte bu nedenle, Ebubekir Ratip Efendi de, yeni tahta çıkan II. Franz'a Padişah III. Selim'in bir hümayunnâmesini getirmişti. Ratip Efendi Sadrazam'ın mektubunu Başbakan Kaunitz'e 16 Haziran, hümayunnâmeyi de II. Franz'a 1 Temmuz 1792 tarihinde sunmuş ve hemen bunun akabinde Avusturya'dan ayrılmıştı.

Onuncu mektup — Bu mektup, Avusturya - Macaristan İmparatoru II. Franz'ın Başbakanı Kaunitz'in Ebubekir Ratip Efendi'nin mektubuna cevabıdır. Bu mektupta, Avusturya ve Osmanlı Devletleri arasındaki dostluğun ilelebet süreceği ve bu dostluğun güçlendirilmesi ve pekiştirilmesinde Osmanlı Elçisinin büyük rolü dile getirilmektedir. Sözkonusu mektubun metni aşağıda sunulmuştur:

“Şevketlû, kerametlû, azametlû velinimetim efendim, Macar ve Çek Kralı cenaplarına bu kez vasıl olan ve Devleti Osmaniye'nin Avusturya hanedanına karşı gösterdikleri saygı ve sevginin bir delili olan name-i hümayundan gayri, tarafımıza da gelen mektup ve bu mektupta bize gösterilen yakın dostluktan ötürü son derece haz duyduk. Bilhassa Macar ve Çek Kralı ve Osmanlı Padişahı gibi ulu ve miknetlû iki büyüğün arasında oluşan ve ilerde de sürececek olan dostluk bizi de sonsuza dek sevindirmektedir. Allahın izni ile haşmetlü Kral cenapları geldiği zaman, Elçi Bey tarafından istenilen resmî mülâkata karar verilecek ve miknetlû Kral hazretlerinin uygun gördükleri tarih kendilerine bildirilecektir. Elçi Bey dostumuzun Bec'in su ve havasından ve memleketimizde ikametinden beri, gerek uhdesine yani üzerine aldığı görevi ve gerekse zatî hasletleri göz önüne alınarak, kendisine gösterilen itibar, saygı ve sevgiden son derece razı ve hoşnut olduğundan ve takrirlerinde hakkımızda kullandığı çok güzel sözler ve sevgi dolu beyanatı bizi son derece sevindirmiştir. Kaldı ki, Elçi Bey dostumuz İstanbul'a döndüğü zaman, hakkımızda kullandığı bu memnuniyet verici sözcükleri tekrarlayacaktır. Kendindeki olağanüstü zekâyı, ehliyet ve kabiliyeti bir kez daha kanıtlayacaktır. Bundan başka, Devleti Osmaniye ile Avusturya hanedanı arasındaki dostluk Sayın dostumuzun aracılığı ile ilelebet payidar olacaktır. Bizim tarafımızda da, Elçi Bey dostumuz ve yüce Osmanlı İmparatorluğu, Devletimizin en büyük sevgi ve saygısı ile, ülkemizi karşılarında daima en yakın dostu olarak bulacaklardır”.

Onbirinci mektup — Osmanlı Elçisi Ebubekir Ratip Efendi'nin Avusturya İmparatoru II. Franz ile yaptığı görüşmede sunduğu takriridir. Bu takririnde, Ebubekir Ratip Efendi Avusturya İmparatoruna veda etmekte ve ülkesine dönebilmek için, İmparatorun iznini istemektedir. Sözkonusu takririn metni aynen şöyledir:

“Padişahı hatemi kerem, şehinşah-ı rüstemi hadem, şehriyari çemşidi cenab ve tacıdarı hurşidi rekâb, cihanbanı cihan-ı himmet,

sahibkırân-ı kahraman-ı kudret, hulasai celilüşşan Âli Osman, halife-i zaman, şevketlû, azametlû, mehabetlû ve kudretlû velinimetim (Padişah'a saygı sözcükleri) Padişahım Sultan Selim Han huldüllahı mülkü ilâ ahırız zaman (Allah sonuna dek başımızda bıraksın) hazretlerinin hilâfeti ve haşmetlû, miknetlû yeni tahta geçen genç Kral hazretlerinin pederleri İmparator cenapları zamanında, orta elçilik ile memleketlerine görevli olarak geldiğimizi kendileri de bilirler. Taraflarından bu kez gönderilen dostluk mektupları seriri alayı şahane'ye (padişahın huzuruna) ulaştığı zaman, kıymetli pederleri İmparator hazretlerinin ölümüne Padişahımızın fevkalâde üzüldüklerini ve müteessir olduklarını; ancak, haşmetmeab cenaplarının tahta cülûsu münasebeti ve dostluğumuzun pederleri zamanındaki gibi devam etmesi ve aynı zamanda, başsağlığı dileklerini içeren hümayunnameyi zatı şahanelerine götürmek üzere yeniden görevlendirildim. Memleketlerine geldiğimde ikamet süresince, benim gibi âciz ve hakir kullarına bu derece itibar, saygı ve muhabbet gösterilmesine sonsuz memnun oldum. Bu durumun Devletim tarafından da aynı şekilde karşılanacağına hiç şüphem yoktur. Yeter ki, Cenabı Allah bu iki devlet arasındaki sevgi ve dostluğu payidar etsin, buna en ufak bir leke bile sürmesin. Osmanlı Devletinin kanunlarına göre, büyük Devletinizde görevim bitmiş olduğundan, tekrar memleketime dönmem için izin ve icazet vermenize müsaadelerinizi dilerim. İnşallahü Taalâ memleketime varır varmaz, kendi tarafımdan da, size lâayık iyi bir elçi olduğumu mektuplarımla ispat edeceğimi saygılarımla arz ederim."

Onikinci mektup — Ebubekir Ratip Efendi'nin İmparator II. Franz ile yaptığı görüşmede sunduğu takriri, İmparator adına Kont Cobenzl'in verdiği cevaptır. Burada, yeni tahta çıkan İmparator II. Franz'ın zamanında da, Avusturya Devleti'nin Osmanlı Devleti'ne karşı duyduğu dostluğun devam edeceği ve Osmanlı Elçisinin ülkesine dönebilmesi için gerekli işlemlerin yapılması ve Elçinin her türlü rahatının sağlanması için, bizzat İmparatorun gerekli emirleri verdiği bildirilmektedir. Mektubun metni aşağıda sunulmuştur:

"Şevketlû, kudretlû, inayetlû velinimetim Kral Hazretlerinin büyük dostları olan, gerek daha önceki Şevketmeab Kralın vefatından haşmetlû, miknetlû Osmanlı Padişahı Sultan Selim Han cenaplarının ne kadar üzümlüp kedere düştüğü, gerekse yeni Kralımızın tahta cülû-

sundan ne derece memnun kaldığı Elçi Bey'in takririnden anlaşıl-
maktadır. Haşmetmeabın, tıpkı vefat eden pederleri gibi Devleti
Osmaniye hakkındaki iyi niyeti, sevgi ve saygısı aşikârdır ve bu
nedenle de, iki devlet arasındaki barış koşulları eskisi gibi devam
edecektir. Şevketlû Kral Hazretlerinin Osmanlı Devletine karşı
gösterdiği dostane niyetler, bu kez de taraflarından Elçi Bey'e verilmiş
olan ve teslim edilen dostluk mektuplarında da beyan edilmiştir.
Elçi Bey'in Osmanlı Padişahının huzuruna vardığı zaman da bu
dostluğu şahsen sözlü olarak belirteceğine şüphe yoktur, zira kendisi
ülkemizin sadık bir dostudur. Elçi Bey, ülkemizde ikameti süresince
bütün hareketleri, iyi niyetleri, hatırşinashlıkları ve tavırları ile ülke-
mize olan sevgi ve saygısını göstermiştir. Kaldığı sürece sıhhat, afiyet
ve safa içinde vakitlerini geçirmiştir. Bu kez de memleketine dönüşü
için lüzümlü işlemlerin yapılması ve her türlü rahatının temini
için, lâzım gelen yerlere bizzat Haşmetmeab tarafından emirler ve-
rilmiştir.”

Onüçüncü mektup — Bu mektup, Ebubekir Ratip Efendi'nin Avus-
turya İmparatorluğu nezdindeki elçilik görevinin bittiğini bildiren
ve bu ülkede kendisine gösterilen sevgi, saygı ve itibardan ötürü,
duyduğu şükran ve minnet borçlarını dile getiren veda mektubudur.
Mektup Başbakan Kaunitz'e yazılmıştır.¹³ Mektubun metni şöyledir:

“Allaha binlerce defa şükürler olsun ki, Avusturya İmparator-
luğundaki görevimiz istenildiği şekilde son bulmuştur. Memleket-
lerinde gördüğümüz ikram, saygı ve sevgi yurduma iletilecektir.
Devletim tarafından da bu hususta icap eden her işlemin yapılacağı
ve minnet borçlarımızın kendilerine iletileceği şüphesizdir.”

Ondördüncü mektup — Başbakan Kaunitz'in Ebubekir Ratip'in
veda mektubuna verdiği cevaptır. Mektubunda Kaunitz, Osmanlı
Elçisinin görevini yerine getirmede gösterdiği başarıdan ne denli
mutluluk duyduklarını dile getirmekte, Ebubekir Ratip Efendi'nin
meziyetlerini övmekte ve Ratip Efendi'nin sağlıklı ülkesine dönmesini
dilemektedir. Kaunitz'in mektubunun metni aynen şöyledir:

“Elçi Bey, memuriyetinin son bulduğu ve ülkemizde gördüğü
yakın ilgi, sevgi ve saygıyı kendi ifadeleri ile belirtmişlerdir. Keza

¹³ Ebubekir Ratip Efendi, 3 Temmuz 1792 tarihinde Başbakan Kaunitz'e
veda ziyaretinde bulunmuş ve Viyana'dan ayrılmıştır.

Devleti Osmaniye'ye karşı da memleketimin yakın dostluğu ve her türlü ilişkinin uzun yıllar bu dostluk çerçevesi içinde devam edeceğini, Elçi Bey kendisi de müşahade etmiş ve bizzat sayın Kralımız tarafından bu husus kendilerine bildirilmiştir. Böyle ebedî bir dostluğa aracı olduğu için, kendilerinden çok memnun kaldık ve mutlu olduk. Elçi Beyin memleketimizde ikameti süresince gösterdiği nezaket, bilgi ve aklı selime sahipliği ve diğer bütün meziyetlerini yüksek Devletine bildirmek üzere, hâlen şevketlû Efendimin orta elçisi olarak İstanbul'da bulunan sayın Elçimiz görevlendirilmiştir. Hemen Allahü Taalânın izni ve yardımı ile, Elçi Bey dostumuzun vatanına sıhhat, afiyet ve selâmetle dönmelerini tekrar tanrıdan diler ve bizi de hatırdan çıkarmamasını arzu ederiz.”

**Ebubekir Ratip Efendi'nin mektuplarının el yazması
aslından yeni harflerimizle dilimize aktarılması**

1 inci mektup

Devleti aliye ile devleti imparatorya beyninde bu defa tekid ve teyit olunan müsalahai mü-barekei müebbedenin ilelebed tarafeynden riayetini müş'ir ve tahtı âlî bahtı osmanî üzere cülûsu hümayun cihanbaniyi muhbir ve Macar ve Çek kırallığı mesnedi vâlâsına kuud ve Roma imparatorluğu erikei ülyasına suut imparatoranelerini tehni ve tebriki müfessir devleti aliyenin namei hümayunları ile devleti imparatoriyeye mebus orta elçileriyüz müstashabim olan namei hümayunun teslimi için bir saat evvel vesatetiniz ile mülâkatı imparatoraneye himmetiniz memuldur Prens Koloredo cenaplarının nebaleti zatiye ve seciyei raziyeleri vasfı ile öteden berü ezanı izanımız milân olmağla bir sebebi hayır ile mülâkatlarına arzukeş iken devletim tarafından bu hizmeti aliye mülâkatımıza vesilei hayriye olduğundan ziyadesi ile mesrur ve bizi görmezden evvel tarafımıza olan itibar ve hörmetlerinden fevkalgaye münbasıt ve mehburlub an samumilkalb alaka ve muhabbetlerine mecbur olmuşuzdur

2 inci mektup

imparator cenaplarının başvekili mülakatında elçi bey takririne cevap olmak üzere preñç Kolorado tarafından vaki olan hitabın tercümesidir

Elçi bey dostumuzun devleti imparatoriyeye ib'aslarının meram ve maksadı tahtı alibahtı Osmanî üzere cülûsu hümayunları ihbar ve Roma imparatorluğu erikei aliyesine suudu imparatoraneyi tehnit ve tebrikini ifsar ve devleteyn beyninde bu defa tekit ve teyit olunan müsâlâhai mübarekei müebbedenin ilelebed riayeti temini iş'ar eylemek olduğu takrirlerinden münfehim mergubumuz olmuştur şevketlü inayetlü azemetlü roma imparatoru velinneam efendim hazretleri haşmetlü miknetlü ulu dostları olan padişahı âli Osman sultan Selim han cenabı haşmetmeablarının keyti sitanilerinden kemal mertebe mahzuz ve dilşad ve kendülerinin dahi Roma imparatorluğu mesnedi vâlâsına kuudlarını tehnit ve tebriki muhibbanelerinden bigaye münşerihül fevad olacağından başka müsâlâhai mübarekei müebbedeyi devleti osmaniye tarafından bu defa ızhar eylediğiniz misillü taraflarından dahi illelebed riayet ve devleteyn meyanında cari olan hüsnü hemcivariyet ve mevalatı tammi aleddevam mer'î ve vikaye kaydında olduğunu bilcümle avrupanın müvacehesinde edellei vazıha ile alenen beyan ve isbat eylemiştir ve mülâkatı imparatoriyeyi zımnında bu defa riayet olunan elçi beyin arzu hahişine binaen seriri âlî imparatoraneye tarafımızdan arz ve istizan olunur kaldıki elçi bey dostumuz gibi gerek esnayı rahda ve gerek bu tarafa vusullerinden berü ızhar eylediği evsafı hamide ve sair dahi pivestei izânımız olan hasaili pesendidei zatiyeye nazaran her gûna itibar ve ihtirama şayeste olan bir ricali devletin aşinalık ve sohbetleri ile telezüz olmasına işbu memuriyetleri vesilei hayriye olduğundan gayet mesrur ve mahbur olmuşuzdur ve eğer bu canibde hini ikametlerinde kendü rahatları ve safayı hatırları için bir şey yedimizden gelürse ez dilü can himmet buyuracağımız bî iştibahdır

3 üncü mektup

Devleti aliyeyi osmaniye ile devleti imparatoriye beyninde bu defa tecdid ve tekid ve temhit ve teyid olunan musalahai müebbedenin ilelebed tarafeyndan riayetini müş'ir ve tahtâ âli bahtı osmanî ve örnek ikbali rahtı süleymanî üzere cülûsu meymeneti menus cihanbaniyi muhbir ve Macar ve Çeh krallığı mesnedi vâlâsına kuud ve Roma imparatorluğu erikei ülyasına suud imparatoru tebrik ve tehniyesini müfessir devleti aliyenin namei hümayunları ile mebus orta elçileriyüz şevketlü kerametlü mehabetlü kudretlü zıllâllahü filâlem maliki memalikül arab velacem veli nimetim efendim padişahı âlem-

penah ve şehinşahi iskenderi dergâh hazretlerinin ulu dostları haşmetlü miknetlü imparator cenaplarına teveccühatı deruniye ve saffeti kalbiyeleri ber kemal olmağla tarafı imparatorane ve cevanibi vükelâyî devleti casaranelerinden tekid levazım müselleme ve saffet ve teyid merasimi mührü muhabbete ikbal olundukça tarafı zıllullahi ve cevanibi vükelâ ve ricalü şehinşahlarından dahi ol babda ilelebed tecvizi kusur ve ihmali adimül ihtimaldir prenç Kauniç cenaplarının iktizayi sinnü visalimiz hasabi otuz seneden berü cevherü evsafi hasene ve gevheri hasayili müstahseneleri ile izanı dil ve canımız eraste ve ferayidi şöreti zatiyeyi ve harayidi muhammedeti fitriyeleri ile güşu izanımız piraste olduğundan gaibane tarafların alakai deruniyemiz derkâr ve an zahrül gayb caniplerine muhabbeti kalbiyemiz aşikâr olmağla çoktan berü bir vesilei hayriye ile mülakatlarına fartı iştıyak ve ragbeti nekaştei sahfei seriretimiz iken işbu memuriyeti celile ol iştıyak ve arzu tahsile zeriai asile olduğundan ziyadı enderi ziyad memnun ve dilşad ve tarafımıza olan ihtiram ve itibarı müzdarlarından fevkalhat vettadad münşerihül fevad olmuşuzdur müstahsibimiz olan namei hümayunu şahanenin bir saat evvel yedimiz ile iblağile itmamı lazımai sefaretimiz için vesatdetiniz ile mülakati imparatoriyeyi hüsnü sai ve himmetinizden münbasitül cinan olacağımız merâti zihin ve irfanı dakika zatınıza varestei kayd ifade ve beyandır

4 üncü mektup

İmparator ve çeh ve Macar kralı cenaplarının baş vekili ile mülakatta elçi beyin takririne cevab olmak üzere prenç Kauniç tarafından vaki olan hitabın tercümesidir canibi devleti osmaniyeden tarafı devleti imparatoriyeye sefiri müsadakatı zamir ve fetaneti semirinin baas ve tesyiri bu defa dahi vaktimize ve eyyamı vekâletimize tesadüf eylediğinden derunumuza ferahı kâmile ve inşirahı bi gaye hasıl olmuştur zira elli seneden mütecevaz devletimin hidematı hayriyei mevfüresine ve umuru mühimmei âmmeye mübaşaret ve itina edüp riayet ve istibkasına sai ve ihtimam eylediğim hüsnü vedad ve müsafat ve müsaleme ve mevalatın asarı hasenesinden olub bu defa müsalahai mübarekenin tecdid ve temhit ve teşyid ve tevsikine elçi bey dostumuzun işbu memuriyeti delili vazih olduğundan gayri cemiül milêl ve akvamın alesseviye arzu ettikleri asayışı âmmenin dahi istikrarına bu zeriayı celilesi sebep olmasına ağlebi ihtimaldir

elçi bey dostumuzun bu hizmeti hayriyeye memuriyeti ve sayirlere tevaful ve rüçhanıyeti istihkakı zatiye ve istidatı fitriyesine şahidi sadık ve gevahı natık olub öyle zevatı zerafeti hilkat şerefi itiyada her daima incizabı kalbiyeyi ve alakai deruniyemiz dahi derkârdır padişahı âli osman haşmetmeablarının şevketlü kudretlü azemetlü imparator efendim hazretlerine olan saffetı kalbiye ve teveccühatı deruniye elçi bey takririnden malûm ve müstefad olmağla fevkalhad vettaadad münşerihül fevat olmuşuzdur şevketlü efendime elbette bunu ifade ve beyan ederim ve bu misillü saffet ve muhabbetlerinden bi gaye mahzuz ve memnun olacağına kat'an şüphem yoktur taraflarından dahi âli osman padişaha ve devleti osmaniyeye olan teveccühatı halisanesini elçi bey dostumuz sahihan bilüp mülakatları ile şerefyab olduğı gün kendisine şifahen dahi ifade ve tefhim olunacağı bi iştibahtır bizim tarafımızdan dahi kendüye olan muhabbet ve tefriti itibarı memleketimizde ikamet esnasında her cihet ile imkân mertebe isbat ve icrasına hakişkerim

5 inci mektup

Elçi efendi cenapları mülakatı imparatoriye ve imparatoriçeye varmazdan evvel (mukaddem) mutat olan veçh üzere alay defteri vere ve kezalik arza girenlerin isim ve rütbelerin mukaddemce verüp beyan eyliye

Elçi efendi sarayı çasariye vardığı zaman hançer ve biçaksız vara ve kezalik eibayı dahi alâtı harbiye ve hançer ve biçaksız varalar alayda divan efendisi nameyi hümayunu elinde getirüb elçi efendi oturduğı alayı hinduğ önünde vara elçi efendi alayı ile sarayı çasariyenin kapısından içerüye girdikde divan efendisinden bilcümle atlı olan itbarı anda inüb elçi efendi oturduğı hintunun ardısına yayan yürüyeler ve binek taşına geldikde divan efendisi dahi inüb ve elçi efendi hintudan çıkub nerdüban başına geldikde kimse ileri varmayub cümlesi ardı sıra geeler ve elçi efendi nerdübandan yukaru selamlık odasına girdükde iskemleye oturub mücevvesini giyüb izin ve davete muntazır ola elçi efendi bu defa imparator hazretlerine ve bir gayri gün imparatoriçe hazretlerinin arz odasına girdüğü birle mülüki ızamın şanına layık ızaz ve ihtiramla bir temenna ve divan efendisi ve beraber giren ağaları kezalik girdiğı gibi temenna edeler badehu odanın ortasına geldikde bir temenna dahi ve tahtı çasariyenin basmasına takarrüb ettikde üçüncü temenna edeler badehu elçi

efendi takririne ağaz ve devlet imparatoriye tercümanı anı tercüme ettikde elçi efendi namei hümayunu ve mektubu sadriazamı divan efendisinden alub çasariyenin basmasına çıkub imparator ve yahut imparatoriçe hazretlerinin sol taraflarında duran sofrâ üzerine vaz' ve arkasını çevirmiyerek inüb yerinde dura badehu imparator ve yahut imparatoriçe taraflarından başvekillerine işaret ve anlardan dahi elçi efendiye reddi cevab ve tercümanı mezkûrdan ol cevab tercüme olunduktan sonra elçi efendi bir dahi tahtı imparatoriyesinin basmasına çıkub kaidei devleti çasariye üzere ve bilcümle seleflerinden ola geldüğü misillü imparatorun ve imparatoriçe ile mülakatında imparatoriçenin esvabı melükilerinin eteğini izaz ve ihtiram ile bus edüb arkasını çevirmeyerek basmadan inüb bir temenna ve ol veçhile odanın ortasında bir temenna dahi ve odadan çıkmızdan evvel cümle beraber olan üçüncü temenna edüb veda resmini eda eyliye elçi efendinin itbanda yahudiler ve yahut hıristiyanlar bulunur ise anlardan bir kimse arz odasına girmeye ve elçi efendi ile beraber olan devleti osmaniye tercümanından gayri kalpağı ile bir kimse dahi arza girmeye

6 ıncı mektup

Hâlâ revnakı efzayı taç ve tahtı osmanî ve seriri ârayı saltanat ve cihanbanî zineti bahşayı şan ve şevketi kişveri stani ve fermanfermayı mülk ve memleketi süleymanî hadimülharemeynil şerifeyn sultanül berri vel bahreyn padişahü felatuni fetanet ve şehinşahı feridunî feraset hüdavendigârı gerduni himmet tacıdarı daraderban ve şehriyarı iskenderü ünvan şevketlü azemetlü kudretlü mehabetlü veli nimetim efendim padişahım essultan ibni sultan velhakan ibnül hakan essultan selim hanı salis ibnis sultanül gazi mustafa han salis ibnüsultanül gazi ahmet han rabi ibnis sultatanül gazi mehmed hanı rabi hazretlerini devleti aliyeleri ile devleti imparatoriye beyninde bu defa temhit ve tekit ve teyit ve teşit olunan müsalahai müebbedei hayriyenin ilelebet tarafeynden reayetini mutazammın ve veraseti asliye ve istihkak ve liyakatı zatiyeleri hasebile taç ve tahtı osmanî ve memalik ve mülkü süleymanî zatı hilafetsemat cihanbanilerine intikal etmekle seriri mülkü sahibkırani ve örnek şevket ve iclali cihanbani üzere cülûsu hümayun keyti sitanilerini mübeyyen ve hâlâ Roma imparatoru ve Macar ve Çeh kralı ve nice memalik ve memaliki hükümdarı haşmetlü ve miknetlü ulu dostları olan

cenabı haşmetmeablarına dahi veraseti asliye ve liyakatı zatiye habibiyle Macar ve Çeh krallığı intikal etmekle ol mesnedi vâlâyâ kuud ve erikei imparatoriye bil intihab vel istihal vel ihtiram vel ikbal suudları tehni ve tebrikini müş'ir ve muayyen namei hümayun muhabbeti meşhunları ile mebus orta elçileri mefahitret makrunuyuz devleti imparatoriyenin şan ve şöhrat ve muhasini mülk ve memleket ve nizam ve kavanin ve ayin ve âdletleri öteden berü ziveri defteri edvarı millet olmağla hazreti rabbülberriyenin bir vesilei hayriye ibda ve anıların rüiyyeti ferahfeza ve temaşası ile iktisabı feyzi inbisad ve sefa müddeti medideden beru arzumend olduğum murad ve mana iken işbu musalâhai müebbedei hayriye vesilei seniyesi ile taç ve tahtı imparatoride iltika ve mülk ve memaliki çasarinin arayış ve muhasinini derk ve temaşadan ve devleti aliyeyi ebedî pivendin bu abdi ahkar ve bendei kemterine bu mertebe ikram ve itibara dikkat ve itinadan bir mertebe mahzuz ve memnun olmuşumdur ki tabiri havsalai takrirden birun ve efzundur

7 inci mektup

İmparator cenabları ile vaki olan mülakatta elçi beyin takririne cevap olmak üzere prenc Kolorodo tarafından hitab buyrulan budur ki biaynın işbu mahalde zikr ve tercüme olunur

Padişahı âli osman sultan Selim han cenablarının taht ve tacı osmanî ve memalik ve mülkü süleymanî üzere cülûsu hümayunları ve taraflarından dahi Roma imparatorluğu erikei ülyasına suud ve kuudu imparatoranelerini tehniye ve tebriki dostaneleri ve bu defa devletin beyinde tecdit ve tekit olunan müsalahai mübarekenin ilelebed riayet ve vikayesine rağbet ve niyeti sadikhaneleri elçi bey takririnden malûm olduğuna binaen şevketlü kudretlü azemetlü Roma imparatoru veliünneam efendim hazretleri cülûsu meymeneti menus imparatoranelerini tehniye ve tebrikden bigayet mahzuz ve memnun olub bilmukabele taraflarından dahi taç ve tahtı osmanî üzere suudu hümayunları tehniye ve tebrik rüsumunu icra ve devamı ömür ve devlet ve fuzuniyi izzu satvetleri davatini eda ederler ve bu defa müceddeden tekit ve teyit olunan mebaniyi müsalaha ve müsafat ve müsaleme ve mevalatın ilelebedi riayet ve sıyanet hususunda aleddevam ahseni veçh üzere himmeti imparatoraneleri ber karar ve elçi bey hakkında dahi keramet ve nimeti padişahaneleri derkârdır

8 inci mektup

Badehu kont Kobenzol tarafından dahi vekâleten hitab buyrulan budur ki kezalik biaynihu işbu mahalde zikr ve tercüme olunur

Şevketlü kudretlü azemetlü Roma imparatoru ve Macar ve Çeh kralı hazretleri elçi beyin takriri mazmunundan memnun ve dilşad ve devleti tarafından işbu hayırlı memuriyete ihtiyar ve tayin olunmasına müstaid ve müstehak bulunmuş olduğundan münşerihül fevad olub gerek padişahı âli osman sultan selim han ulu dostlarının tahtı âli bahtı osmani ve seriri mülkü süleymani üzere cülusu hümayunlarını canibi imparatoriden dahi halisane tehniye ve tebriki için ve gerek müsâlâhai müebbedenin ve hüsnü vedad ve hemcivariyeti devleteyn meyanlardan reayet ve siyaneti hususunda devleti osmaniye tarafından ızhar olunan hahiş ve rağbetine bu canibeden dahi her vakitte bittemam mukabele olunacağı padişah ve devleti âliosmaniye tahkik ve tasdiki zimmında bundan akdemce asitanede mukim orta elçilerine kezalik iktiza eden evamir ve tenbihat tarafı imparatorane ve mülükânelerinden ıstar buyrulduğu emri muhakkaktır

9 uncu mektup

Ziyai cebhei saltanat ve tacidarı ve nur didei mülk ve millet ve cihandarı merkezi dairei şevket ve şan kutbu asumanı inayet ve ihsan şevketlü kerametlü azemetlü mehabetlü velinimetim efendim padişahı feleki cah ve şehinşahı starei sipah hazretlerinin haşmetlü miknetlü Macar ve Çeh kralı cenaplarına namei hümayunları ile tarafı kaymakamı sedareti uzamadan mektubu muhabbeti meşhun varid oldu elçiliğimiz kemayenbağı takrir ve ibka ve hizmeti sefareti badeleda iademiz hususu tahrir ve imla olunub tarafı hazreti kaymakamiden mutad üzere baş vekil dostlarına dahi mektubu âli olmağla işbu vesilei celile mülakat ve sohbeta zeriai asile olmuştur inşallahu taala kralı müşarünileyh cenapları vürüdünde resmen mülakatımız dahi hüsnü himmetleri ile karar verileceği memulumuzdur bir müddettenberi Bec'in âbu havasından ve ba husus ferahfeza nice mesirei dilgüşa ve fabrika ve akademyaları temaşasından iktisabı hazı ufi olundugundan başka Bec ahalisinin ve bilcümle görüşdüğümüz nobilelerin tarafımıza olan ihtiram ve muhabbet ve hüsnü hasletlerinden alhusus avrupa devletlerinde akli mevfur ve vufuru kiyaset ve şuur ile meşhur prenç Kauniç gibi bir kâmili kârdan ile görüşdüğüümüz-

den ve tarafımıza olan itibar ve hürmet ve riayet ve rağbetlerinden mesrur olduğumuza binaen bimenhi tâala devletimize varub lazımai teşekkürünü ifa ve tekit rabıtai saffeti tarafeyn olur halatehu canibimizden dahi itina olunmak için iademiz hususuna himmetleri iltimas olunur

10 uncu mektup

Şevketlü Macar ve Çeh kralı Françeskus cenablarının baş vekili ile mülakat-ı saniyede elçi beyin takririne cevab olmak üzere preñç Kauniç tarafından vaki olan hitabın tercümesidir

Şevketlü kerametlü azemetlü velinneam efendim ve hâlâ Macar ve Çeh kralı cenablarına bu defa vasıl ve devleti osmaniye'nin Avusturya hanedanına derkâr olan hulûs ve saffetine delili vazih ve burhanül-layih olan namei hümayunları ve tarafı kaymakamiden bu dostlarına gelen mektubu müveddet üslûblarından dahi kemali mertebe mahzuz olmuşuzdur ba husus ki Macar ve Çeh kralı ve padişahı âli osman cenabları gibi ulu ve miknetlü iki hemcivarlara göre mütevaliyeten sari ve cari olan tevvad ve tühâbı canibeynden ahsen ve ensab olmadığı itikadımızda emri bedihî ve meczumdur binaenaleyh inşallahü teala haşmetlü kral cenabları vürüdünda elçi bey tarafından rağbet olunan resmen mülakatlarına dahi karar verilüb kangî gün tahsin buyrulursa kendüye bildirmek hususu için sai ve ihtimam olunur ve elçi bey dostumuzun Beç'in âbu havasından ve bu canibde hini meks ve ikametinde berü gerek uhdesine tafviz buyrulan hizmeti celilesi ve gerek ve hasayili zatiyeyi hamidesine nazaran kendüye bilcümle ızhar olunan ihtiram ve riayet ve itibar ve muhabbetten razı ve hoşnut olmasından ve takrirlerinden hakkımızda istimal eylediği hüsnü tabirâtı muhabbeti meşhun ve muhaleseti nümünlarından dahi bi gaye mesrur ve memnun olmuşuzdur kaldı ki elçi bey dostumuz bemenhi taala asitaneye avdetinde tekidi rabıtai saffeti tarafeyn olur halâtehü canibinden dahi itina olunacağı kendinde his olunan cevherü rüşî ve fetanet ve rabtû ve zabt umurda istidad ve ehliyeti ve bundan başka devleti osmaniye ile Avusturya hanedanı beyinlerinde aleddevam üstüvar ve payidar olur hüsnü mevalat ve müsâfat tarafeyne raci meyl ve rağbet memduhası cayi iştibah olmayacağı veçhile istidal eder ve binaen alazalık bu tarafda canibimizden dahi daima himmeti kâmilemiz vekayeî saffeti devleteyne masruf olunacağı mu-karrerdir

11 inci mektup

Padişahı hatemi kerem ve şehinşahı rüstemi hadem şehriyarı çemşidi cenab ve tacidarı hurşidi rikâb cihanbanı cihanı himmet sahibkıranı kahramanı kudret hulasai celilüşşan âli osman halifetüz zaman şevketlü azemetlü mehabetlü kudretlü veli nimetim efendim padişahım sultan Süleyman han huldûllahû mülkü ile âhırızaman hazretlerinin asitanı hilafet ünvanlarından haşmetlü miknetlü pederleri imparator cenabları vaktinde orta elçilik ile mebus olduğumuz haşmetlü miknetlü kralı memduhul hısal cenablarının malûmlarıdır taraflarından bu defa irsal olunan namei muhabbeti meşhunları seriri alayı şahaneye vasıl oldukda pederi memduhül eserlerinin fevtinden mütekeddir ve muhasini şeym ile muallim öyle bir muhibbi muazzamlarının mematından egerçi müteellim ve müteessir olub ancak cenabı haşmetmeablarının anların mesnedine kıyam taraflarına baisi mahzuziyet tamam olduğunu ızhar ve elçiliğimizi kemayenbaki ibka ve ikrar ile hizmeti sefaretü badelede iademiz hususunu iş'ar mazmununda bu defa namei hümayunları varid olmuştur müddeti ikamet ve kararında canibi haşmetmedarlarından müşahede olunan riayet ve itibardan her gûna mahzuz ve minnettar olduğuna binaen devleti ebed müddetin böyle bir edna ve ahkari çakiri kemterine bu mertebe ikram ve hürmet ve ihtiram ve rağbet hüsnü niyetlerine delalet ve kemali saffetlerine şehadet etmekle devletim tarafından dahi bu veçhile hayır niyette metanet olacağında iştibahım yoktur heman cenabı rabbül ibad bu iki devlet beyninde olan habbü ve vead ihlası fevadı innen feinna müzdad ve bünyanı erbab ifsadı hemişei berbad eylesin biavnüllaül mülkül alâm hizmetim karin itmam olub kanunu düvel üzere avdetimiz mevkuflu izan ve icazet olduğu vareste-i kaydi efhamdır inşallahü taala devletü ebediyülkıyama vüsulümde tarafı bendegânemden dahi ezdiyadi saffet tarafeyne ikdam olunacağı tarafıma olan hüsnü zanlarından kalbi ruşenlerine müberhendir

12 inci mektup

Şevketlü kral Françeskus cenabları ile vaki olan mülâkatta elçi beyin takririne cevab olmak üzere kont Kobenzel tarafından vekâleten hitab buyurulan budur ki biaynihi işbu mahalde zikr ve tercüme olunur

Şevketlü kudretlü inayetlü veliünnaam efendim kral hazretlerinin ulu dostları olan gerek selef şevketmeab ve pederi haşmet intisaplarının vefatından haşmetlü miknetlü padişahı âli osman sultan Selim han cenapları dostane müteessir ve müteellim olub ve gerek kral hazretlerinin anların mesnedi valâsına kuud ve nice krallık ve memaliki mevruşeden ibare Avusturya hanedanının erikei ulyasına suudu mülûkânelerinden hazzı mütekâsir ettikleri bu defa elçi bey takririnden müsteban ve müstefad ve baisi memnuniyet ve incilabı fevad olmuştur ve cenabı haşmetmeablarının devleti osmaniye hakkında derkâr olan hüsnü niyet ve kemali saffetleri peder memduhül eserlerinin niyet ve saffetlerine beher hali muvafık olduğuna binaen şurutu muahede ve hukuku hemcivariyete münasibi hareket ve muamelesine tamamen müsavi olacağı bi iştihabtur ve şevketlü kral hazretlerinin işbu niyeti dostaneleri saffet üzere olduğuna binaen elçi beye bu defa taraflarından teslim ve tevdi buyrulan namei muhabbeti meşhun ve muhaleseti numunları ile dahi resmen ve alenen isbat ve beyan etmede kat'en tereddüt olunmayub elçi beyin haşmetlü padişahı ali osman cenaplarının huzurlarına vusulünde tarafından şifahen dahi kendüye meczum ve müberhen olduğu mertebe hulûsane ifade ve tebliğ ve ikrar ve tahkik olunacağı sadakatinden memuldur kaldı ki elçi beyden bu taraflarda müddeti ikamet ve ikrarından berü izhar olunan tavır ve hareket akılâne ve maraziyesi her veçhile muvafıkı hatır cenabı haşmetmeabları idüğü beyanı ile kerem ve nimeti mülûkâneleri hakkında derkâr ve afiyet ve sıhhat ve safa ve raht ile veçhi layıkı üzere iadesi hususunda levazımı görülmek için dahi iktiza eden emrû ferman tarafı mülûkânelerinden ıstar buyrulur

13 üncü mektup

Hamdullahül mülkül allaâm memuriyetimiz resideten dereceten encam olmuştur henkâmı meks ve kıyamımızda taraflarından müşahede olunan riayet ve ikram ve itibar ve ihtiram her veçhile saffet ve hulûsu tamlarını ilam etmekle devletim tarafından olabda ihtimami tamam olunacağı varesteden kaydi iştiabahtır

14 üncü mektup

Preñç Kauniç cenabları ile resm'i veda için mülâkatı âharında elçi beyin takririne cevab olmak üzere başvekil müşarünileyh tarafından vaki olan hitabın tercümesidir elçi beyin memuriyeti resideten

dereceten encam ve bu taraflarda müddeti ikamet ve kararında müşahedeolunan riayet ve ikram ve itibar ve ihtiramından tatayübü tamam olduğu bu defa takririnden münfehim ve müsteban olmuştur ve gerek devletimin devleti aliye hakkında derkâr olan saffetitam ve hulûsu mâlâ kelam ve gerek elçi beyden kendü zatına nisbet bu canibde tahsil olunan itibar ve rağbeti mahsuseyi alenen dahi isbat ve beyana iktisabı fırsat ettiğimizden kemali mertebe mahzuz ve mesrur olmuşuzdur binaen aleyh bu taraflarda iradet ve ızhar olunan akl ve nezaket ve rüşt ve ferasetine mebni hüsnü tavır ve hareket ve muameleten bilmecamelesini devletine dahi vasf ve ilan eylemek zımında hâlâ asitanede mukim şevketlü efendim hazretlerinin orta elçisi tarafımızdan memur kılınur heman allahü subhane ve taala elçi beyin vatani canibine sıhhat ve afiyet ve safa ve selamete avdetlerini müyesser eyliye ve bizi dahi hatırdan ihrac etmemeleri memul olunur

۴
۵

دولت علیه الله دولت امپراطریه بنیاده مودعه تأکید و تأیید ایلان عالیسه مبارکه مؤیده که الی الابد طریندن رایتی شعر وقت العیفت شانی اوزره جلوس هاینر هاننایب نجبر و عیار و عیة ظالی مسند الایسته نعدو و رویا امپراطری اریکه علیاسته صعود امپراطرانه یقینت تبریکه منشر دولت علیه که نامه هاینر اریکه دولت امپراطریه به سعوت اوزره الیچیر مستعصم ایلان نامه هاینر که شاهی اچین بر ساحت الی و ملطکر ایله لانات امپراطرانه به هتکر مامله برنج قورودو چنانیکه نایب ذاتیه و حقیة ریته لری و صغله اوزره بر آکان لفظ ادا نتر لانات ایلناه بر سب خیر لاله لاناترینه آرزو کوش اکین دولتم طریندن بو غنمت علیه لاناترین وسیله خیریة الیدیقن زیاده سیاه سرور و بزوی کوریزدن ال طریغ ایلان اخبار و حرتلردن برق العایه منسبط و محمود کلوب من صمیم القابله و مختاریه مجبور الیشیزر ۴۸

2. امپراطور جنابلیکک باش و کلیک ملاتانده ایچی بد تقیریة جواب اوتی اوزره برنج قورودو طریندن واقع ایلان عطا لیک ترعه سیدر ایچی که دستر که دولت امپراطریه به امانت لیکک ملرم و مقصدی تحت مالنجت شانی اوزره جلوس هاینر ای اخبار و رویا امپراطور لری اریکه عالیاسته صعود امپراطرانه یقینت تبریککی اوتی و لوتین بنیاده

بوده ده تأکید و تأیید ایلان مصالحه مبارکه مؤیده که الی الابد رایت نامی انصار ایلیک الی یقینت قریزیندن منغم مومن بن لیشیزر شکرکوناناتو مظلوم رویا امپراطور لری و لی التیم انتم حضرت لری حشمتلر کستلر اوزر دستر لری ایلان پادشاه آک شان سلطان سلیم شان جناب حشمتلر لری که جلوس هاینر کیتی ستانلیزیند کاک تربیه عطا لیک و انشاد و کندو لیکه دفی رویا امپراطور لری مسند والایسته تعویض یقینت و تبریکه عتباته لری بن عطا یه شرح العواد الیه جعدنن شنه مصالحه مبارکه مؤیده یی دولت مثانیه طریندن بو دفعه اظهار ایله کلر ظلم و کفر لریندن ده الی الابد رایت و دلرتین بیانده جاری ایلان حسن هجاریت و مولات نامی عالی الملم سرف و زوایه قیدنده الی یقینت بالجه اوزره یانک مولجه سنه اذله واضحه ایله ملنا بیان و اثبات لیشیزر و ملانات امپراطریه می ضمنده بودغه ایت ایلان ایچی کلک آرزو و ملهفتنه بنا سیر عالی امپراطرانه به طریزندن مرض واستفان اوزره و ملهفتنه عالی سیر عالی امپراطرانه به طریزندن مرض واستفان اوزره نالیکه ایچی که دستر کیتی کرکه ایلله راهمه کرکه بو کره و صولرتین بر اظهار لیدیکی اوصاف حمیده و سایر ده یی بیر سنه اذاتر ایلان عملیل بسنیده ذاتیه به نظر هرگزیه اقتبلر و اختاره شایسته ایلان بر حال کرکه انشاکه و مختاریه تلذذ الایسته انهر آمورت لری وسیله خیریة الیدیقن نایب مسرهدو مجبور الیشیزر و اگر بو جانده عین انا نتر نه کندو صراطی و صفای حال لری اچین بر شعی یدیزدن کلورسه ازل و بلان قمت بیولا مظلوم یی انشاکه ۴۹

2/

دولت علیة ثغاییه الهی دولت امپراطوریه بنسبتد بوددغه تقدید و تأکید و تعهد و تالیف و تالیف صلحله خدیوکه الی الابد طرغیندن و طایفی شعر و تحت طایفینت غنائی و اوزیکه امال و تحت طلمانی اوزن جلوس مهنتنازیرن جهانانی بی قفسر و محاروچه و زلالی سندن لالاسنه نمود و روزالیه اوزی اریله علیایسنه نمود امپراطوری تبریک و تهنیدنی منشر دولت علیه ملک نامه هماهیزلایه سوزیزلریه ایلچیلریوز قوکلر کولتور مایاتلر قدرتلرظال الله فی العلام مالک العرب و العجم لی نعمتم انعم بادشاه عالیجنابه . شهنشاه اسکندره و کاه خدیوکرکه الورد و مستطری ششنتلر کسنتلر امپراطور جناباریه ترمحات درونیة و مغوی تلییه لوب برکال اوزغله لولن امپراطورانه و جوانب و کلای دولت جاسارانه لولن تادیه لول سلم و مغوی و تالیف سلم مهر و صحنه اقبال الوندغه طرف ظل الهی و جوانب و کاه و جوانب سهنشاه لولن دن فی الیاده الی الابد تجویز قفسر و امال معنی الاختصاص برنج تاریخ جنابریکه انتخاب سن و مالتر حسیله اوزر سنه من بر جومهر اوزمان حسنه و کومر خصال سحنه لولیه ازان دل و جانتر ارسته و لولیه شوق و تالیف و خرید و حوت نظریه لولیه کوش اوزمان برلرسته الیدینا علیاینه لولیه ملانده در یقه مر دکلار و من ظهور العجب جانلریه حسیته تلییه س انتشار اوزغله جومهر بود بریسه خدیوکه الهی ملانقا لولیه نظر اشیاة و زینت نفاشته سوزیزلر لکن اشیر مایه یق جلایه الی انتخاب و اوزی

4/ خصله در یقه امله الیدیندن زیاد انهر زیاد ممنون و لاشار و طرغوز الی الی احترام و اعتبار مزاد لولن قوی العمد و التعداد منشرح الفراء اوزر سحنه لولن نامه هماهیزن شاهانه که برصامت اول همز لایه الکنایه الی الی الام لاریه سنازیزر ایچون و ساکنکار لایه لالا تان امپراطوریه به حسن سعی و عتکزون بنسبت الیجان الیه جعفر طرأت دهن و عزان دهنه و کوزو اریسه تید اناه و بیانه دکلر

امپراطور وجه و محار ترکال جنابریکه باش و کوی الهی ملانقاده الی جلایه بکلر تقوییه جلای اوشی اوزن برنج قونج طرغیندن واقع الکن خطابه تروه سیدر جانب دولت ثغاییه من طرف دولت امپراطوریه به سفیر سنازرت خیر و زلفات سفیریکه بش و تسبیر بوددغه دخی و قمن و ایل و کاهتره ضادف الیدیکدن دروغ نوج کلامه و انشراح و بیایه حاصل اوشندر یزرا الی رسته من شجازر دولیک خدمات خیری مومور سنه و امور مهمه علیه به بنیشرت و امنا ایدوب و طایف و استعاضنه سعی و اهتمام الیدکم حسن و راه و حانات و سلمه و ملال که انا حسنه سندن الورد بوددغه مطالعه سبایه کک تمجید و تعهد و تشبیه و تزیینه الی جلایه که دوستدار اشیر مایه یق دلیل واضح الیدیندن خیر و بی جمع مل و اوزیکه علی الشیره اوزر ایتکولوب کیش مله کوه دخی استقراریه بوددغه سبب ایسنه اطلب احترام الی جلایه که

حج

دوستلریغ بوعدهت خیریه بی مأموریتی و سایرین فقاوق و رحمانت احتیاق
 ذاتیه و استعداده نظریه سنه شاهه صادق و کواه ناطق الودیع ایزده و زارت
 طراوت غایت شرف اعتیاده هر ایما الخیاب تلبیه و علاقه درونه سز
 دینی در کاردر پادشاه عثمان حشمتا لریکه شکلو قدرتو عظمتو امپراطر
 اندهم حشمتا لریه ازان صورت قلبیه و توجهات درونیه الهی که تقریرین
 معلوم و مستناد اولیاه فوق الحد و التعداد منشرح القواد الیوشتر شکلو
 اندهم البیه نوب اناه و بیان اهدوم و بو مثل صغرت و محبتا لریه
 بی غایه عظیم و ممنون الهی حده قطعا شیم بینه هر طرلریه دینی ال
 عثمان پادشاهه و دولت عثمانیه بی ازان توجهات خالصانه سنی الهی که
 دوستر صحیحاً بیلوب لک قاتاری ایه شریاب الیغنی کون کندینسه شها
 دینی اناهه و تفهیم الهی غنی بی اشتباهدر بزغ برلرلریه دینی کندرینه
 اولان محبت و تفریط امتیازی ملکتنزه اثامت اناسنده هر صفت ایه
 امان مرتبه اثبات و اجراسه خوامسکرم ❀

حج

الهی اندی جنابری ملاتات امپراطری و امپراطریه بی و ارزون
 اتل (مقدم) معناه اولان و چه اوزنه الای مقرب دیر و کنگله موزه
 کیرلری اسم و رتبه لرین مقدمه و برورب بیان الهیه ❀
 الهی اندی سرب چاساریه و دینی زبان غنجر و چاقسز وار و کنگله

حج

ایلی دینی آدرجهیه و غنجر و چاقسز رازار الیده دیوان اندیسی نامه
 مهابت الله کتورب الهی اندی اوزور دینی الای منطوق اوزده وار و ❀
 الهی اندی الی ایه سالی چاساریه تک قیوسندن اجموریه کیردکه دیوان
 اندیسیندن ماعدا بالجه اتل ازان ایلی انده ایوب الهی اندی اوزور دینی
 منطوق اوزسنه بیان بیوروربر و بیسکه طاشنه کلاکده دیوان اندیسی
 دینی ایوب الهی اندی منطوقن چیتوب نوبان باشنه کلکده کده
 البرور و برورب جمله سی اوزور لاله لر الهی اندی نوبانمن بقا لر
 سالک اوزله سنه کیردکه اسکله بی اوزورب مجرعه سنی کیر اذ
 دعوتیه منتظر الیه الهی اندی بو دعه امپراطور حشمتا لریه و بر فریب
 کون امپراطریه حشمتا لریه مؤمن اوزله سنه کیردکی بره بلکه مظلوم
 شاننه لایق اعزاز و احترامه برتنتا و دیوان اندیسی و برلر کیرت
 اغازی کنگله کیردکی کئی تننا ایدرل بعده اوله تک اوزتنسه کلاکده
 برتنتا دینی و تحت چاساریه تک بیسه سنه تقرب ایتدکه اوزنجی تننا
 ایدرل بعده الهی اندی تقویینه آغاز و دولت امپراطریه تروغانی
 ای ترجه ایتدکه الهی اندی ثابته مهابت و کتوب صدرالطی دیوان
 اندیسیندن الوب تحت چاساریه تک بیسه سنه چیتوب امپراطور و بیسبه
 امپراطریه حشمتا لریه صل طرلر ده طرلر صوفی اوزیه وضع و

2

آرته سني جوهرينه كه انبواب برنده طوره بعهه اميراطوير راغود اميرالوكر
 طرزيون باش كلامينه اشارت والزون دني ايجي اندي به تر جواب
 ورتجان مهورون اول جواب تروه البته نه شكس ايجي اندي بر يني تحت
 اميراطويره سلك بنه سهه چنوب فاعله دولت چاسايه اوزره و ابلجه
 سلفازون اوله كلديكي شلال اميراطوك و ايسر اطويره ايله ملاقاته
 اميراطويره نكه اقباب ملكلر نكه اقباب اعزاز و احترام ايله بوسا اويت
 آرته سني جوهرينه كه بيهه دن انبواب برتتا زول وجه ايله اوله نكه
 اوزره سنده برتتا دني واطله دن چمنزل اوله عله بلير لان انا بيهه
 اوجهي تتا ايعرب خدمت وواع رسني ادا ايليه ايجي اندي نكه
 انا بعهه بهوديلر و باغود خريستالتر بونر ايسه آلترن بر كسه عرض
 اوله سهه كيريه و ايجي اندي ايله برابر لان دولت خسانيه تر جانندن
 سويب قال بعله ده في موزه كيريه ❀

6

عالم بونق اقباب تاج و تخت شاهي و سريراوي سلطنت و جهان باب
 زيت شفايي شان و شوكت كشمير ستابي و مغاندوي ملكه و ملكت
 سلماقيير خام الحرمين الشريفين سلطان البرين و الحرين پادشاه
 فلاطون نظلات و شهناه بونور نرست عدلاندار كرمون ممت
 تاجدار والديران و شهر ارا سكدر منوان شكوكه مطلقه تهورت مابلتر

ولي نعم اتمم پادشاه السلطان ابن السلطان و الخاقان ابن الخاقان السلطان
 سليم خان ثالث ابن السلطان الغازي مصطفى خان ثالث ابن السلطان الغازي
 احمد خان رابع ابن السلطان الغازي محمد خان رابع حضرت نكه دولت مله ايرله
 دولت اميراطويره بيستهه بوردعه معهود و تأييد و تشييد اولان بصلحه
 مرقمه خيره نكه الي الابد طرفندن و ايتني متقمن و وراثت اصلية و استحقاق
 و اياقت و ايقه اري حسيبله تاج و تخت شفايي و ملكه و ملكه سليماني ذات
 نه انصاف جهان انا بيلره انتقال اينكلاه سربرلكه سامه نرني اوله نكه شوكت
 و احلال جهان بابي اوزره جلوس همالين كشمير ستا بونر بيتن و الا روسا
 اميراطويري و جبار و چه نرلي و نيجيه ملكه و عاكه كمداري مشتار و
 كشتار اولو موستلر اولان جاب حشمتنا بيلره ده في وراثت اصلية و اياقت
 ذاتيه حسيبله جبار و چه ترالغوي انتقال اينكلاه اول سنده الابه دعوه و
 اريكه اميراطويره بالانشاب و الاحتمال و الاقبال صعوري نيهت
 و نيكوي مشهور معين ناله ها بون محبت شخير ايله بهوت اوزره ايجي اري
 خانم ترتموز نوموز دولت اميراطويره نكه شان و شعور و عاقله ملكه و ملكت
 و نظم و عاقله و آيين و اقله اري اونه دن روز روز دفتر امدار تلسا اوله
 حضرت رب اليريه نكه برسايه خيره ابله . نالغوي زيت فرسغا و عاكه
 اكساب نيف انا سلط و صفا مدت مديعه دن برور كوزومنه اوليم سركه و عاقله

9

ایمان انشوی مطالعة توبیة عبرتیه وسیله سبیه سبیه نایح وظه قننتا امپراطوریک
المتا و ملک و مالک چلساریک الیش و محاسنی ذک و قننادان و دولت
علیة ابد بپیندهد بوعبه اعتر و بنده کثرتیه بمرتبه اکرام و اعتباره وقتا
و اعتبارن بمرتبه محظوظ و ممنون اولمشدر که تغییریه مورسله
تغییردن بیرون وانزیزدر

7
امپراطور جانلیراه واقع الان ملاقاتنه ایلمی بک تقریریه حوب اونی
اوزده بونج قلوبودو طرندن خطاب بیویلان بومرکه بعینه اشدر حمله
ذکر و ترجمه الیور

پادشاه آل عثمان سلطان سلیم خان جنابلیکک تخت و تاج شغالی و مالک
و ملک سلیمانی اوزده جلوس هایلیرای و طرلارندن دخی روبا امپراطور
اریله عیاسنه صعود و قعود امپراطورانه لیری تهنیه و تبریکه دوستانه لری
و بودوغه در کتیبین سنده تجمید و تأکید ازان مطالعه مبارکه که ال
الاید و رایب و قیایه سنه زینت و یت صادقاته لری ایلمی بک تقریریدر
معلم اولمیدینه بنا شوکتلر قدرلر عظمتلر روبا امپراطورک و لیلم
انتم حفرلاری جلوس بیمنت مأموس امپراطورانه لیری تهنیه و تبریکه
بی غایه محظوظ و ممنون الوب بالقباله کلزلرندن دخی نایح و تخت شغالی

10

اوزده صعود هایلیرای تهنیه و تبریکه رسومنی اجلاز دله عمر و دولت
و فزونی عز و سلطانلیری دعایتمی ادا ایدرلر و بودوغه محمداً ناکید و نامید
الان سانجی مطالعه و مصانفات و رساله و ممالک ال ایلام رایب و
سیایب خصوصیه علی الدولم احسن وجه اوزده همت امپراطورانه لری
برقرار الایلمی بک حقهده دخی کانت و نعت پادشاهان لری درلر در
بعده توبته قوزلر طرندن دخی وكالة خطاب بیویلان بودر که کدالکه
بعینه انشوی حمله ذکر و ترجمه الیور

شوکتلر قدرلر عظمتلر روبا امپراطورک و عمار و تبه تالی حضرتلر کب
ایلمی بک تقریریه مصموندن ممنون و دلشاد و دلای قلوبدن انشیر لری
مأموریه اشیرلر و تعیین اولسنه مستعد و مستحق بولمش الی بقندن
منشع الفداد الوب کرکه پادشاه آل عثمان سلطان سلیم خان الوب
دستلرکک تخت عالیجبت شغالی و سیر ملک سلیمانی اوزده جلوس
هایلیرایب جانب امپراطوریدن دخی خالصانه تهنیه و تبریکه ایچون
و کرکه مطالعه توبیده کک و حسن و داد و صبورایب در کتیبین مبارک لرن
رایب و سیایب خصوصیه دولت عثمانیه کلزلرندن اظهار ازان عوامش
روشنه بوجانیدن دخی هر قتمه بالتمام ختاله ازانه جفیف پدشاه
دولت آل عثمانیه محبت و تصدیقی ضنده بونسا ادمجه

27

آستانه ده شیخ اوزنه البیلدینه کنگله اتقا ایدن اؤمر و تشبهات طرف ایبراطورانه و ملوکانه ایزدن اصدار بیورلرینی امر محقق در ۴۴

۴۵ ضیاء جمیه سلطنت و تاجداري و نوریده ملک و نیک و جهان ناری

سکر و اربع شرکت و شان قلب اسان منای و احسان شرکتلر کرامت عسکری مابلر وی نعمت انعام پادشاه کله چاه و شهشاه

سناه سپاه حنزلریک عسکری کنگلر چاروچه قراب جنابلیسه نایه هاریزلی ایل طرف تا بنام صدارت مظان کترب محبت شعورن

وارد الوبی ایلمیکلر کما یزینی تقریر ایتنا و خدمت سناری بعد الادا اعاده ترخصوی تقریر و املا الکتوب طرف حضرت تا بنام ایدین

معتاد اوزر باش وکیل دولتریه دخی کترب عالی اوزنه اشیر و سلا لیلله مافات و صمیمه ذریعه اسیله اولمشدر ان شاء الله تعالی قرال

منشاریه جنابلیری و رودنه رسماً مائتمز دخی حسن و متذریله قرال ویریه کجکی ناملر دوزر بریتندن بیور کله اب و هولاندن و باغعلما

و منظر نیجه سیرین، کلتنا و ناریقه و اقامه یاری تماشاندن اکتبا حفظ اوزی اولدیفندن بشفه بیج امالیسکه و پانجه کوشمیکر نویله ککر

طرح اوزن احرام و محبت و حسن شعلتلر دخی علی الخصوص اوزر با

28

موتلونه عقال سوزر و وفور کیمست و شعور ایلله شهید ریغ قانویج کیمی بر کابل کاوان ایلله کوشمیکلر دن و طرفین اوزن اعتبار و حریت و وطن

و رستلر دن مسرور الیدین بنایه بنه تقالی ملتین واروب لارسه شکرینی ایضا و نکید و ایضا صفرت طرفین اوزر حالاته جانسوزن دخی

اعتنا اوزن ایچون اعاده ترخصویه متذریه التماس اوزر ۴۴

29

شکرلر چار وچه قراب نزل عسکوس جنابلیک باش و کیکلی ایله مائتته نایه ده ایلی بکله تقریرینه جواب اوزن برنج قانویج طرفدن واقع

اولان خطا کله ترجه سیر شکرلر کرامت عسکری وی التم انعام و حال چار وچه قراب جنابلیریه بو

دفعه و اصل دولت شمایندک اوستیا خانداننه و کارل اولان طرف و صفوتیه دلیل واضح و برهان لایح اولان نامه هاریزلی طرف تا بنام ایدین

بو دولتریه کلان کترب موت اسلو طریندن دخی کمال سیریه محظوظ اولمشدر باخصیسه کله چار وچه قراب و پادشاه آل عثمان جنابلیری کیمی

صفا اولر و کنگلر کیمی همکارلر کور متذریه ساری و چاری اولان تواتر

تغایب جانیندن احسن و انطب برحالت اولدیفنی اعتقاد سوزده ابره یی

179

مخبر صدر بنا؛ عليه انشاء الله تعالى حشمتك وراك خالديك ووردته الجلي
لك طريقتك، زينت الزمان رسا ما تاليتك في قلمك وبريليك تغني كون تخسير
بين يوليوسه كندره، بل، ركه خصوصي امين سعي واهتمام الزندر والي
لك دوسترك بچك آب، وواسندن وپوجاننده حين ملكش واتاشندن
بروز كرك عهد سده تفويض بيوريان خدمت جليله سي وركه خصايل
دانية حميده سده نكل كندره باجاه اظهار الزان احكام ورايت واقبلار
وحتندن اخي وختشوق الواسندن وقرقرانده حمزه اشعار
الديكي حسن تعبيرات محبت شعور وخالصت نوموزون دقي يايه
سورور ومنون اوشنور، تاليله الجلي لك دوستر يمنه تعالي استانه
عودته، تايمه رابطه صفوت طريبن الورعالاته جانيندن دقي امتنا
النه عني كندره ~~حش~~ حش الزان جهر رشده وطلاقت وربط
وضبط امرده استمداد واهليتي ويوندين بنته ديك شانيه ايله
آرتيريا خانماني بينارنده علي الدوام اشعار وپادار الورع حسن موالاة
ومحافات طريته اربع ميل وزييت مدموعه سي جاي انشاء اويليه من
وجيله استمدال ايدر ونا؛ ملي نكله بركنده جانينون دقي باياقته
لالله من ورايه صفوت دولتيه مصروف الاله جعي مقرر در ~~ه~~

نقد

پادشاه عالم كوم وشهنشاه رستم خدم شهرار حشيت، جناب وناجهار
خوشيد ركاب جهان جهان همت صامعزان قهرمان صرت خلاصه
جليل الشان ال عثمان خليفة زمان شوكلو مخلص عاجلو دندلر ولي
نعم انهم پادشاه سلطان سليم خان غلده الله ملكه الي اخر الزمان حفر
استان خلافت منقزلاردين حشمتك كمتلو پديريك ايجرا طور جناباروي
وتسده اوزنه الجيكه ايله معرفت الديقغز حشمتك وراك مدوح
العصال جنابريكه معلوميلير طريقتون بوردنه ارسال الزان نانه هر
محبت شجويريك سيرا اعالي شاهانه واصل ايله تده پديريج الاثر
توتندن شكدر وحماسن شيم ايله علم اويلاه برعبت معظاريك عاتق
اكيچه تاتم وناشر الورع الحق جناب حشمتك الراك مستديبه
تياي طريقتيه بلقت عطايت تام اويديني اظهار اليجيكليري كا
ينيغي اينا وناظر ايله خدمت ستارق بده الاده امامه زرموضي
اشعار حشمتونه بوردنه نامه هايويليري وارو اوشنور مدت انايت
وقرارده جانب حشمتك الزندر مشاهده الزان ورايت واقبلارون
مركونه عطايت وشتدار اويدينه بنا؛ ديك ايد، متذك بويلاه بولوني
واحر جاكركتريه بوسريه اكوم وعويت واحكم وزييت حسن يتليكيه
ولات ركلام منقزلارينه شهادت ابتكلام دولتم طريقتونه دقي بوجيله

180

۱۶

عجریته شانه انت اله جنده اشتباهم بوقدر همان جناب ربه السیاد
اشبوا یکی دولت بینده این عیب وواد وخالص فراری انا فانا مزاد
و میان ارباب انشاعی همیشه بر باد البسین بعون الله الکلله العالم خدمت
ترین اتمام الارب قانون دول اوزر عودتمن سقوف اندن واجازت الید غیر
وارسته تیره انعامدر ان شا الله تعالی دولت ابدی الشیامه وصوله طرف
بند کانه مدن دنی ازیاد صغرت طریقه انعام الله جفی طریقه الان مسا
ظلمتدن تلب روشلاریه برهنهدر *

۱۷

شکر کلو ترال فراتصفتس جنابلیه واقع الان ملاقاته الیجی بکله متبر
جواب اولی اوزر توفیقه قوتلک طریندن وکاله خطاب بیبرلان بود
که بعینه اشبوا جمله ذکر توفیقه الیسمه

شکر کلو تره رتلی منابتی ولی انعم انعم ترال حضرتلیکله الوی روشلاری
الین کله سلف شکر کتاب و بدر حشمت انشابلرلیکله وانتمدن حشمت
مکتلر پادشاه آن عثمان سلطان سلیم خان جنابلیر دوستانه متاثر و
شام الوب و کله ترال حضرتلیکله انارکله مسند والاسنه نعمه و
نیجه قرالاق و مگله سورویقه دن عباره اوستیا خانم کله ایزکه علیاسا
صعوده ملولانه اردن حلق متاثر ایندکلیر بو دفعه الیجی کله تفریزدن:

سنتان وستناد وامت منوبت واخلاب نواز الوشدر وجواب
حشمتبلرلیکله دولت عثمانیه عقنده دیکار الان حسن نیت وکلا متفرقی
بهر معراج الاذکرلیکله نیت و صغرتلیزه بهر حال مراتق ابدینه بنه ه
شروط معاهده وحقوق همجلیزه مناسب حرکت و عملنامه سنه تا مساسی
اله جفی بی انشباعدر و شکر کلو ترال حضرتلیکله اشبوتیت دوستانه ک
صغرت اوزر ابدینه بنه الیجی کله بو دفعه طریزندن تسلیم و توفیبع
بیبرلان نامه محبت شعون وخالصت نمولرله دنی رسا وطلتا اثبات
ویسان ایتمده قلعا نرود الیسمیر الیجی بکله حشمتلو پادشاه آن بنان
جنابلیکله حضرتلیزه وصولنده طریزندن شناعا دنی کدویه مجرم و
بهرض اولدیجی سزیه غیوضانه افاده و تبلیغ و اقرار و تحقیق الینه جفی
معاقتندن مأمولدر تالیدیکه الیجی کدن بو طریزده مدت اقامت وافریندن
بیر اظهار الزمان طور و حرکت عاقلانه ورضیه سی هروجهله مراتق خاطر
جناب حشمتبلرلی ابعوک بیانیله کوه نعمت ملولانه لاری عقنده وکله
وعلایت وصفت و صفا ورض الیه وجه الیجی اوزر اعاده می خصوسنده
کولاری کورکله ایچدن دنی انتصفا ایمن امر نوزبان طوق ملولانه نوزنن
اصدار بیبرلار *

17

حجدا لله اللّٰه العالم مأمورينتر رسیده درجه انعام اولشدر مقام مکنت
ویامیزده طرزاندن شاهده الیانا رعایت و اکرام و اعتبار را حترم
هروجه صفت و نظوس تاملینعی اعلام ایتملا دولتم طرقتد
اولیاده انعام تام اینه عقی و ارسته قید اشباحدر*

18
شیم شکل انعام حضرتانکه اوزیه البیعی طرزدن مأمور نظردن همان
اله سبحانه و تعالی البیعی بلك وطنی جازینه محض و نایب وصنا و
سلک تله عودلینعی بمشرا الیه و بریب دخی تاظرون اعلی ایتسلوبی
مامل الیوسر*

19
برنج قانوج بنابرله رسم و رایح ایچون ملاقات اخیزده البیعی بلك
تقریبه جواب اریق اوزنه باش وکیل مشار الیه طرزدن واقع اوان
خطاک تریمه سیدر

20
بلك بلك مامورینعی رسیده درجه انعام دیو طرلزده مدت امانت
وزلزده شاهده الیانا رعایت و اکرام و اعتبار را حترمندن تطبیعی
تمام الیبعی بودعه تقریزدن منعم و مستمان اولشدر و کوزده اوزده
دولت ملیه مقنده دکلر اوان صغوت تام و نظوس مالا کلام کوزده البیعی
کدن کدوم و ااته نسبت بوجانیده تحصیل اوان اعتبار و رفیت
مخصوصه ی ملنا دخی اثبات و بیانیه آقتساب نوبت ایند کوزدن کمال
مرتبه محظوظ و مستور اولشدر بنآ علیه بو طرلزده ازلت را ظهار
الیانا عقل و نزاکت و زینده و نرکسته بنی محسن طور و حرکت و
مامله الیاهامینی دولتند دخی وصف و اعلان ابلکه حضرتده حالاتنا

21
بلك بلك مامورینعی رسیده درجه انعام دیو طرلزده مدت امانت
وزلزده شاهده الیانا رعایت و اکرام و اعتبار را حترمندن تطبیعی
تمام الیبعی بودعه تقریزدن منعم و مستمان اولشدر و کوزده اوزده
دولت ملیه مقنده دکلر اوان صغوت تام و نظوس مالا کلام کوزده البیعی
کدن کدوم و ااته نسبت بوجانیده تحصیل اوان اعتبار و رفیت
مخصوصه ی ملنا دخی اثبات و بیانیه آقتساب نوبت ایند کوزدن کمال
مرتبه محظوظ و مستور اولشدر بنآ علیه بو طرلزده ازلت را ظهار
الیانا عقل و نزاکت و زینده و نرکسته بنی محسن طور و حرکت و
مامله الیاهامینی دولتند دخی وصف و اعلان ابلکه حضرتده حالاتنا

22
بلك بلك مامورینعی رسیده درجه انعام دیو طرلزده مدت امانت
وزلزده شاهده الیانا رعایت و اکرام و اعتبار را حترمندن تطبیعی
تمام الیبعی بودعه تقریزدن منعم و مستمان اولشدر و کوزده اوزده
دولت ملیه مقنده دکلر اوان صغوت تام و نظوس مالا کلام کوزده البیعی
کدن کدوم و ااته نسبت بوجانیده تحصیل اوان اعتبار و رفیت
مخصوصه ی ملنا دخی اثبات و بیانیه آقتساب نوبت ایند کوزدن کمال
مرتبه محظوظ و مستور اولشدر بنآ علیه بو طرلزده ازلت را ظهار
الیانا عقل و نزاکت و زینده و نرکسته بنی محسن طور و حرکت و
مامله الیاهامینی دولتند دخی وصف و اعلان ابلکه حضرتده حالاتنا

